

Grouping countries into economic blocs does not mean unconditional progress in implementing the ideas of free trade or surrender to protectionist principles. The dilemma of free trade or protectionism does not cease to exist. It is transferred to a different level of foreign trade relations, which determines the decision on the choice of economic policy of a group of states in relation to third countries. It is characteristic that even within the framework of individual trade and economic groupings, contradictions arise between some countries, which develop into so-called “trade wars”.

By the end of the 90s, there is a transition from “trade wars” to foreign economic ones. First of all, this refers to the desire to control the key sectors of the economy of a country by exporting goods to the infrastructure prepared for this. And as a result – the threat of their “rejection” or the subsequent increase in the export of related goods and objects. The final step is a “credit blow”, transfer of national income, and others. Global system of the world market there are still many obstacles and contradictions of interests that will arise during the interaction of individual countries and trade and economic groups with each other.

The member countries of the trade and economic blocs, understanding the complexity and inconsistency of the current situation on the world market, seek to find ways to positively resolve existing problems and contradictions. Regional trade groups, according to the WTO, weaken the mechanisms for regulating international trade agreed upon within its framework and impede global economic integration. In this regard, the WTO advocates the adoption of a single set of rules governing the conditions for the creation of trade blocks. So, the trade policy of participants in trade blocs should be compatible with WTO rules, and agreements should be open for accession by other countries. It is anticipated that the creation of a global FTA can be achieved by 2030.

Коряк О. М., аспірантка
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна

ДЕРЖАВНІ ЗАКУПІВЛІ ЯК РЕГУЛЯТОР РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

Значна кількість публікацій, що має місце стосовно державних закупівель стосується їх ролі в системі макроекономічного регулювання та в реалізації фінансових механізмів, також розлого досліджуються зловживання в системі правового забезпечення державних закупівель. При цьому недостатньо дослідженим залишається роль державного сектора та прямих державних витрат у осучасненні зовнішніх та внутрішніх ознак сучасної України.

Метою нашого дослідження є повноформатне розкриття ролі державних закупівель у системі національної економіки та сучасної країни з урахуванням сучасного соціально-економічного і геополітичного стану України.

Сучасний економічний стан України характеризується такими чотирма визначальними рисами:

- суттєвим відставання у розвитку продуктивних сил порівняно з країнами – лідерами світового економічного розвитку та домінуванням сільського господарства і низькотехнологічного промислового виробництва в структурі ВВП;

- низьким рівнем платоспроможності населення, і, як наслідок, – малою ємністю внутрішнього ринку;

- загальною тенденцією нарощування бюджетного дефіциту та державного боргу;

- олігархічним господарським механізмом перерозподілу національного багатства від найбідніших – до найбагатших.

Такі риси властиві економіці України вже протягом 28 років незалежності, те саме стосується й більшості країн колишнього СРСР. Саме тому, для формування позитивних тенденцій економічного розвитку необхідним є якісне оновлення (модернізація) організаційно-економічної системи України, під якою ми розуміємо наступне. До її складу мають входити дві обов'язкові компоненти, внутрішня і зовнішня.

Внутрішня компонента модернізації має включати в себе прозорість розподілу виробленого національного доходу, мінімізацію корупційних складових бюджетоутворення, формування стимулів для впровадження досягнень НТП у виробництво та приділення пріоритетної уваги питанням розвитку здібностей людини.

Зовнішня складова має включати в себе інформаційне використання досягнень внутрішньої компоненти з метою залучення іноземних інвестицій, а не кредитів, формування сприятливого іміджу нашої держави з метою залучення іноземних туристів, позитивізація платіжного балансу і чистого експорту.

Найпотужнішим інструментом, що спроможний здійснювати безпосередній вплив на економіку, є державні витрати, що було визначено ще Дж.М. Кейнсом. Тому, враховуючи все вищезазначене, наведемо розлогу класифікацію ролі державних закупівель та їх можливості у досягненні поставлених завдань.

Роль державних закупівель та погляд на них з різних точок зору наведено в таблиці 1.

Також система прямих державних витрат має сприяти посиленню конкуренції і не дозволяти монополізувати ринки, що можуть існувати на конкурентній основі. Це дозволить сприяти переходу від державно-капіталістичної економічної системи, яку описував К. Маркс, до конкурентної ринково орієнтованої економіки.

У зв'язку із вступом у дію в 2016 р. Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом норми національного законодавства в галузі державних закупівель мають бути гармонізовані з відповідним законодавством ЄС. Але важливо, щоб законотворча діяльність у цій галузі не мала суто формального характеру і брала до уваги пріоритети національної економічної політики [1, с. 129]. Це не лише обумовлює певну відповідальність нашої

держави, а й відкриває певне коло нових можливостей, які можна буде реалізувати у разі досягнення певних результатів у напрямі модернізації економічної системи.

Таблиця 1

Роль державних закупівель з різних точок зору

Загальноеконο-мічна	Макроекономічна	Фінансова	Юридична	Політична	Цивілізаційна	Соціальна та суспільна	Геополітична
<ul style="list-style-type: none"> - Сприяють розвитку державного сектору економіки; - Збільшують сукупну пропозицію; - Сприяють посиленню конкуренції та досягненню ринкової рівноваги; - Можуть не діяти як раціональний споживач, тобто не купувати товари за найнижчою ціною; - Сприяють реалізації об'єктивних економічних законів; - Стимулюють розширення місткості внутрішнього ринку 	<ul style="list-style-type: none"> - Спроможні впливати на структурну перебудову економіки прямота опосередковано; - Стимулювання розвитку національного виробництва; - Мультиплікативне нарощування ВВП; - Збільшення кількості робочих місць; - Забезпечення економічної та екологічної безпеки; - Є інструментом соціально-економічної політики; - Виконання цільових програм на загальнодержавному і місцевому рівні; - Міжрегіональні та міжгалузевий перерозподіл економічних ресурсів 	<ul style="list-style-type: none"> - Регулюють грошовий обіг; - Врівноважують платіжний баланс; - Здійснюють вплив на курс національної валюти; - Впливають на стан бюджетного дефіциту; - Через прями фінансові вливання спроможні сприяти розвитку окремих секторів, сприяючи переходу економічної моделі країни до ринково орієнтованої зі зменшенням долі державної участі; - Спроможні брати участь у освоєнні бюджетних витрат інших країн (в умовах GPA) 	<ul style="list-style-type: none"> - Є джерелом корупції та нецільового використання бюджетних коштів; - Спроможні створювати прецеденти в удосконаленні правової бази; - Можуть ігнорувати економічну доцільність на користь юридичної прозорості; - У разі явних та доведених зловживань можуть дискредитувати всю систему державного управління; - Визначають юридичну вагу системи державного управління 	<ul style="list-style-type: none"> - Здійснюють задоволення державних і національних потреб; - Сприяють забезпеченню політичної стабільності; - Приводять (чи не приводять) у відповідність політичних обіцянок до потреб виборців; - Забезпечують посилення прямого волевиявлення через розвиток демократичних інститутів; - Виступають індикатором політичної моделі управління країною та правлячої політичної еліти 	<ul style="list-style-type: none"> - Забезпечують проведення науко-вих досліджень, створення і впровадження новітніх технологій і розробок; - Сприяють пришвидшенню процесу переходу до нового технологічного укладу; - Фінансують витрати на захист від різних форм агресії, що здійснює РФ по відношенню до України, що, в свою чергу, сприяє цивілізаційній трансформації економічної та суспільно-політичної системи України; - Через фінансування освіти формує цивілізаційні перспективи держави 	<ul style="list-style-type: none"> - Здійснюють вплив на рівень життя населення та коротко-строкове зменшення рівня безробіття; - Закупівля суспільно необхідних товарів, зокрема ліків для безкоштовного розповсюдження; - Запобігання соціальним конфліктам; - Опосередковано спроможна впливати на демографічний стан; - Створення колективних благ; - Важіль підвищення якості суспільних послуг 	<ul style="list-style-type: none"> - Спроможність посилення позицій та авторитету країни на світовому ринку через підвищення рівня життя та економічного розвитку; - Посилення конкурентних позицій на глобальному ринку через розвиток інфраструктури, зокрема туристичної і транзитної; - Посилення ролі країни у глобальній політиці та у глобальному поділі праці

Розроблено автором самотійно

Примітка: GPA - Agreement on Government Procurement, Угода СОТ про державні закупівлі

У травні 2016 року Україна приєдналася до Угоди СОТ про державні закупівлі (GPA — Agreement on Government Procurement), що відкриває українським компаніям ринки державних закупівель 45 країн-учасниць, серед яких Канада, США, Південна Корея, Сінгапур, Тайвань, Японія та ін. Загальний ринок оцінюється у 1,7 трлн доларів [2, с. 71]. Це створює можливості для участі в освоєнні бюджетних витрат інших країн, посилюючи, таким чином, конкурентні вимоги до товарів і послуг, що створюються і надаються.

Наведена характеристика розкриває певні прогалини, що існували у ролі державних закупівель для розвитку та модернізації сучасної України. Крім добре досліджених аспектів діяльності в сфері державних закупівель, важливими характеристиками такої діяльності виступають політичні, цивілізаційні, суспільні та геополітичні прояви, які заслуговують на більш глибоке розкриття.

Література

1. Мельников О.С. Особливості публічних закупівель як об'єкта державного регулювання економіки. Теорія та практика державного управління. 2016. № 1 (52). С. 129-135.

2. Мартинович Д.Є. Аналіз ефективності публічних закупівель як інструменту державної допомоги. Інвестиції: практика та досвід. 2016. № 18. С. 70-76.

Ляхов О. В., аспірант
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ПІД ЧАС КАРАНТИНУ

У середині XVIII ст. у сільському господарстві було зайнято майже 80% сукупної робочої сили на планеті. Наприкінці XIX – на початку XX ст. у розвинутих країнах в цій галузі було зайнято до 40% населення, а у промисловості – 35% [1, с. 215]. Однак запорукою та критерієм економічної та соціальної ефективності будь-якої економічної галузі є не кількість зайнятих у ній (в абсолютних та відносних показниках), а структура моделі ринку, яка в ній домінує.

У абсолютній більшості світових і вітчизняних підручників та навчальних посібників сільське господарство визначається як галузь, яка представляє собою ринок продукції чистої/досконалої конкуренції [3, с. 76; 2, с. 25]. Він характеризується великою кількістю незалежних один від одного виробників, відсутністю перепон на шляху входження до галузі, і, найголовніше – неможливістю контролю за цінами. Це сприяє формуванню на ринку відносно низьких цін і можливості задоволення населенням своїх базових фізіологічних потреб у необхідному обсязі при витрачанні незначної